

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na sklopni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnistihi v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateelj: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema uredništvo, upravnistvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više odvsake reči pol D. Med tekstom cm² 1,50 D., v Poslanom 2,50 D. Takso za oglašje plača uprava i da za vse oglašje od 5% do 50% popusta.

Rokopis se ne vračajo

Naš dr. Ivanoczy.

Od rojstva našega velkoga i priljubljenoga kanonika, je preteklo z letošnjim letom sedemdeset let. Pravijo, da je sedemdeset let, ravno nikak primerna, lepa doba človeškoga življenja, ka je prek sedemdeset let, to je človeki že samo v breme; do sedemdeset let pa vüpa i žele večina ljudi živeti.

Naš kanonik se je ne včakao sedemdesetoga leta. Že štirinajst let mirno počivle na benedičkoj visini i vživa plačilo za svoje trüde i dobrote. Pa či tudi ga nega več med nami, gde bi ga šli to leto prisrčno pozdravlat i njemi voščiti od dobroga Boga ešče drugi sedemdeset srečni i zadovoljni let, kak je že prinas to navada, itak se ga ob takši prilikaj z hvaležnimi i zadovoljnimi občütki spominjamo.

Z novim letom obhajamo petdvajsti letnico našega kalendara. Znamo, da je oča i začetnik našega kalendara dr. Ivanoczy. Spomnijo se, konči starejši nazaj tudi, s kakšim veseljem so sprijali prvi kalendar, pisani v našem domačem jeziki. Zjokali so se ljudje, gda so začnoli čteli knjigo s tistimi rečmi kak so sami doma gučali. Malo smo meli pred tistim časom svoji slovenski knjig. Küzmičov evangelium, nikelko molitveni knjig par starejši abecedni knjig, to je bilo skoro vse. Tüdi kalendar sam na sebi je ne bio Bog zna kelko, bio je pa močen kamen v fundamenti vsega našega kulturnoga razvoja.

Težki začetek.

Dnes izdati eden slovenski kalendar pri nas, je nika ne po-

sebno težkoga. Tisti, šteri ga šče izdati, mora meti samo prilično šumo penez, pa se potrüditi, da bo kalendar meo tüdi nekšo vsebino. Dnes je za to drugo ne potrebno. V tistom časi pa, gda je naš kalendar ob prvin prišao na svetlo, je bilo ščista inači. Mi smo za to nika ne znali, s kem so se mogli vse vojsküvati naši dobri gospodje za to, da bi dali našemi slovenskomi ljudstvi eden nedužni kalendar, spisani v jeziki, šteroga guči naše ljudstvo.

Dostokrat se dnes što posmeje, pa pravi, ja vej smo pa inda zató tüdi smeli slovenski gučati i kakše slovenske knjige šteti. — Takšemi, šteri tak guči, z mirnov düšov lahko povemo, da ešče jako nika nevej.

Naše ljudstvo je bilo veselo, da je dobilo v roke slovensko čtenjé nišče je pa ne znao, kelko je morao naš Ivanoczy zavolo toga pretrpeti.

Vsa gospoda tüdi vučitelje so bili proti njemi i so ga hodi-li na višise mesto tožit, zato, ka šče prej s svojimi knjigami slovensko krajino odtrgnoti od Vogrskoga. Nego on je pravo, da šče samo to, naj se naše ljudstvo nekaj navči, da si bo lahko sam pomagalo tak v gospodarskom kak v kulturnom pogledi. Navči se pa dnesdén lahko ljudstvo samo iz knjig i začétek je bio kalendar. Vogrski knjig je naše ljudstvo ne razmiló, pa tüdi Mohorske knjige je večina žmetno čtela. Zato je trbelo dati ljudem najprle domače čtenjé i pomali bi začnoli tüdi drugo čteli.

Naš kanonik je gledao naprej.

Dr. Ivanocyja so tožili da šče slovensko krajino odtrgnoti od Vogrskoga. Znali so, da on nikaj šče s tem, či davle ljudem knjige, štere so pisane slovenski, ne vogrski. Morao je zavolo toga dosta pretrpeti, nego ne je henjao. On je šteo, naj naše ljudstvo ostane slovensko, zato, ka je znao, da samo na té način ostane tüdi dobro i pošteno. Gda pn ljudje začnejo zametavati svoj materni jezik i začnejo gučati jezik tistoga, šteri je nad njimi i močnejši od njij, te zavržajo tüdi poštenost i dobro srce. On je šteo, naj naše ljudstvo čüti, da smo Slovenci, i da so nam prebivalci prek Müre po krvi bratje. Šteo je, da smo telko trdni, da brez vsakšega straha tüdi pred svetom pokažemo, da spoštüjemo svoj jezik, svoje prednike i svojo vero.

Zato je spisao tüdi v vogrskom jeziki vnogo od naše krajine, od naši cerkvi i našega ljudstva, naj znajo tüdi Vogri, da v toj krajini prebivlejo ljudje, šteri majo tüdi svojo zgodovino, svojo umetnost i kulturo. Poleg vseh neprijatelov, je pa meo veliko podporo v pokojnom sombathelskom püšpeki Vilmoši. Te moder človek je sam povedao, naj Slovenci ohranijo svoj stari jezik, naj ga branijo i gojijo, i je potrdó bratovščino. Srca Jezušovoga, štera naj skrbi za dobro čtenje v domačem jeziki.

Življenje našega velkoga Ivanocyja je tak bogato i tak puno včenja za nas, da se moramo ešče večkrat nikelko povrnóti na to.

V boji za našo gimnazijo.

V nedelo, 27. decembra, gda se je vršila v Soboti tak lepa manifestacija za našo gimnazijo v Soboti i univerzo v Ljubljani, je bila sprejeta v pogledi naše gimnazije i odposlana ministrskomi predsedniki g. Vukičeviči od zborovalcov sledeča

resolucija

s katero opozarjajo gospoda ministra na ponovne obljube njegovih prednikov, da se bo državna gimnazija v Murski Soboti brez ozira na število dijaštva postopoma razširila v popolno višjo gimnazijo;

povdarjajo važnost te edine srednje šole v celem Prekmurju, ki šteje nad 100.000 prebivalcev, za okrepitev narodne in državne misli v ozemlju, ki je še pred kratkim stal pod edinim uplivom ogrske kulturne i politične vzgoje;

povdarjajo, da je večina gojencev imenovane gimnazije revnega kmetiškega stanu, tako, da se ne mora šolati izven Prekmurja;

sklicujejo se na dejstvo, da so Prekmurci iz lastnih sredstev ustanovili dva dijaška konvikta v Murski Soboti, v katerih dobi skoro polovica vsega srednješkolskega dijaštva proti neznatnemu plačilu stanovanje i hrano;

izjavljajo, da so tüdi za bodočnost pripravljani k vsem žrtvam, da tüdi od svoje strani pospešijo nadaljni razvoj državne gimnazije v Murski Soboti.

Zahtevajo pa, naj gospod minister prosvete uvrsti soboško gimnazijo med popolne gimnazije v naši državi.

Bodo v vseh občinah Slov. Krajine občinske volitve?

Na to pitanje zato moram dati odgovor, ar so se raznesli glasi, da v nešternih občinah, posebno v madjarskih prej se ne bodo vršile občinske volitve. Vsikdar sam zastopao stališče, da ki ma dužnosti do države, mora dobiti tüdi pravice od te. Edna najosnovnejših teh je pa ravno v tom, da si veščarje, občinarje sami zvolijo tiste ljudi, ki njim bodo občino ravnali. Iz toga razloga sem se vsikdar zavzemao za to, da se izvedejo občinske volitve v celoj Slov. Krajini. Gda je ta pravična zahteva prodrla i so si občine začele odebirati svoje odbore, so neodgovorni ljudje šteli pokvariti našo zmago i veselje naroda. Laži so začeli trositi med Madjare: glejte, za Vas nega pravice, vi ste menje

kak drugi državljani. Da tom krivičnomi huskanji napravim konec, sem se i z rečjov i z pis-mom zavzemao za ednakopravnost vseh prebivalcov Slov. Krajine pri merodajnoj oblasti. Od gospoda velikoga župana sem dobo na moje tozadevno prizadevanje pismeni odgovor, v šterom on odločno obsodi krivično hujskanje i naznanja, da se občinske volitve bodo vršile v vseh naših občinah, v madjarskih tüdi najkesej do konca juna prišestnoga leta. Ar občinske volitve dajo oblasti dosta dela, predvsem pri nas, kje je dosta občin i gda se prvokrat te vršijo, zato je popolnoma nemogoče en den vse obiliti, nego se moro na vekšo dobo razdeliti.

To je odgovor g. velikoga župana, ki ga tü objavljam. Prosim, da se vsaki z njim zadovolji i ne verje raznim lažljivim hujskarijam.

KLEKL JOŽEF nar. poslanec.

Trgovinska pogodba z Austrijov.

Dugo so se vršila pogajanja med našov državov i Austrijov zavolo poprave trgovinske pogodbe, štera je med obema državama že valala. S tov popravov so pa šteli naši sosidje samo sebi hasek napraviti, nam pa škodo. Zahtevali so veliko carino na živino, svinje i tikveni oli, ka bi šlo vse iz naše države v Austrijo. S tem so šteli to napraviti, da bi naši kmetje zavolo carine falej odavali v Austrijo svoje svinje, Austrijski kmetje bi pa poleg toga svoje krmlenike lahko drakše odali.

Nevemo iz kakšega vzroka se je štela pri svinjaj tudi dvojna mero napraviti. Za špehate svinje prek 110 kil, naj bi ne bilo nikše carine, pod 110 kil, bi se pa naj carina povišala od 9 na 27 zlati kron. S tem bi bili sa-

mo slovenski kraji vdarjeni. Zato ko se iz naši krajin vozijo menše mesnate svinje, velke špehate pa iz Banata i Bačke. Ravno tak bi ne mogli odavati več tikvenoga olija ar so šteli carino zvišati od 5 na 30 zlati kron. Mleko je pa v Austriji že itak falejše kak prinas, zato ka so svoje mlekarstvo jako dvignoli i mi nemremo več toga voziti v Austrijo. Tak bi na vse zadnje ta pogodba bila za nas samo takšega pomena, da bi svoje pridelke v Austrijo skoro šenkavali, hasek bi pa mela Austrija, ne mi.

Pri pogajanjih so se nikak ne mogli zediniti, zato so pogajanja za nikelko časa odložili. Zahtevamo pa od naši zastopnikov, da bodo tüdi oni znali braniti haske siromaškoga ljudsta, či zna to Austrija tüdi tak dobro braniti.

Prezident Calles i bolševizem.

Pisali smo že, kak je prišao v Amerikanskoj državi Mehiki, štera je prek 90 procentov katoličanska, do najvišije oblasti človek, šteri je začno krvavo preganjati katoličane. Povedali smo tudi, da so tomi pravzaprav mehikanski katoličanje sami krivi, zato, ka so se ne dosta brigali za svoje politične pravice i dužnosti, štere majo kak državlani. Pri volitvaj so zavolo premale brige katoličanov zmagali ljudje, šteri so proti veri, prezident je postao Calles, ki je bio prle navaden učiteo, i začnole se je v toj državi tak krvavo preganjanje katoličanov, kakšega ne pomli svet od poganski Neronovi časov naprej. Vse cerkve so spozapri, duhovnike iztirali ali postrelali, temnice so pune nedužni ljudi, šteri so nikše druge hüdobije ne napravili, kak to, da neščejo zatajiti svoje vere.

Drüge države so bile do zdaj, tihe, čitudi so znale, ka se godi v Mehiki. Pravile so, da si ma vsakša država sama pravico delati red i mir doma. V zadnjem časi so pa vpamet vzeli, da Calles dobiva tanače i podpore iz Rusije, i da je njemine samo za to, naj v svojoj državi vniči vse katoličane, nego šče, naj bi v Združeni državaj severne Amerike komunizem vō vdaro. To je tak vsi znamo, najbole bogata država na sveti, i bolševiki bi strašno radi bili, či bi njim to bogastvo prišlo ednok v roke. Nego zdaj so že malo bole začnoli paziti na Callesa i njegovo delo.

Cankar.

To nedelo, 11. decembra je preteklo devet let, gda se je odselo s toga sveta velki slovenski pisatelj Ivan Cankar. On je bio tudi eden od tisti, šterim pravijo, da so v istini pravi pisateli ali pesniki. To pa mogoče zato, ar je tudi on živo celo svoje življenje v siromaštvi, či tudi je bio šolani človek. Svoj krüh ar je slüžo s svojim perom, zagovarjao je pa vsigdar »ponižane i razžaljene«, kak je to sam zapisao. Ne je mogeo nikak videti, raz-

lični mogočnjakov, šteri so na račun ljudstva skoro pokali v mesti i debelosti, poleg toga so se pa delali za velke dobrotnike siromaškoga ljudstva i za velke narodnjake.

Zato je pa prišao tudi v zamero pri skoro vsej tej višiji peršonaj. Samo malo je meo prijatelov med njimi, šteri so ravno tak čutili kak on i zagovarjali tisto, ka je on pisao. Radi so ga pa meli tisti, šteri so trpeli, šteri so se ne kopali v bogastvi i so si služili bridki vsakdenešnji krüh s svojimi žulami. Tej so ga ljubili, zato ka so videli v njem velkoga zagovornika.

Kak edna najlepša čednost njegovogo življenja, je pa biln nezmerna lübezen do siromaške svoje matere. Od nje je tak lepo pisao, da bi dobro bilo našoj deci malo pokazati kak globoko mora biti poštuvanje do rodne matere. Zato mislimo ob priliki v naši Novinaj tudi nikelko njegovi spisov priobčiti. Dnes smo se samo na kratko spomnili obletnice njegove smrti.

Slovenska Krajina.

— Na znanje glavarstvi. Neko žalostno reč moramo naznaniti našoj oblasti i jo opozoriti pa zaprositi pomoči. Nov. 30. je privozu v Črensovcu auto z znamenjom križa. Auto se je stavo pri mosti i vabo k sebi gospod, ki je v njem sedo deco i to samo deklice z ponüdbu, da njim da cukar. Deklica Hozjan Štefana se je odzvala vabili i šla do autoja. Kak je prišla do autoja, je šteo gospod autoja zdignoti deklico k sebi i jo odpelati. Dete gda to opazi, se prestraši i skoči doli v globoki Črnec, gde je malo falilo, da se ne zalezalo. — Ravno te auto je prisiljavao tudi odrščene Stankove dekletke iz Žižkov, da stopijo notri, a te so tudi komaj vujšle prisiljavci. Gospodar autoja je trdio, da on to delo po nalogi oblasti. — Oprosimo oblast, naj da zapoved orožniškim postajam, da ljudi rešijo teh nesramnih ljudi, te pa izročijo njej, da primejo zasluženo haštigo. Pipomnimo ešče, da je gospodar autoja gučao horvacki.

— Samo malo časa probajte rabiti za svoje telo pravi Fellerov Elsafluid, pa spoznate, ka je do zdaj falilo

v Vašoj hiši. Za glavo, za ledevje, za roke i noge, za oči, za zobe, mišice i živce, za celo človeče telo so hasnovita mazanje i ribanje z Fellerovim Elsafluidom že od davni časov, i opravičavlejo njegovo dobro ime kak zanesljivo domače vrastvo i kozmetikum šteri nam lehša bolečine. Tudi za notranjo porabo je jako blagotvoren. V apotekaj i primernih trgovinah stane eden pokusni glažkec 6 Din; eden dvojni glažkec 9 Din; po pošti najmenje 9 pokusni ali 6 dvojni ali 2 specijelni kanti za 62 Din, pri apotekari Eugen V. Feller v Stupici Donjoj Centrala 146 Hrvatska.

— Na prošnjo vlč. g. nar. pos. Jeriča je ministarstvo socijalne politike siromaki Ivani Šarotari iz M. Sobote nakazalo 350 Din. podpore, za štero se zahvalim ministarstvu socijalne politike obenenm tudi g. nar. pos. Jerič.

IVAN ŠAROTAR

— Gimnazija v Soboti. 5. razred se je otvorio, 5. toga meseca. Zapisalo se je do zdaj več kak smo čakali, 22 dijakov. Prostora v gimnaziji je jako malo, tak, da bi morala biti šola tudi po poldnevi, nego vüpamo se, da se v kratkom časi posreči dobiti prostora i se tak dobro vse vredi, da bo včenje trajalo samo predpoldnevom. Zaano je namreč, da je predpoldnevno včenje dosta več vredno za dijake kak tisto po poldnevi. Posebno pa ešče vala to za naše dijake, gda se morajo vnogi zavolo siromaštva od daleč voziti v šolo i pridejo zvečer popunoma zmantrani domo.

— To je za Vas, zato ka tudi Vi močno želite, da kupite dobro i fal vse, ka Vam trbej za sobe i za svojo družino. Naj bo to vōra, srebrnina, orodje, obleka, perilo, obüteo ali kuhinjski predmeti, potrebščine za briti, toaletni predmeti ali ovak prikladne reči, instrumenti za muziko, vse to najdete v slikaj v z najfalejšimi cenami v velkom ceniki, šteroga dobite brezplačno, či pošlete svoj adres svetovnoj zalogi H. Suthner Ljubljana, št. 945.

— Dr. Ivanóczyjeve slike. Na želo večih, so se dale napraviti lepe velke stenske slike našega dr. Ivanóczyja. Slike so pravi kras za vsakšo bokšo hižo, župnišča, društvo i tudi šole. Ar so slike povečane fotografije,

pride ena na 100 Din, či po pošti pošilamo, te ešče poštnina pride kcoj i tak se slike niti nej drage. Dobijo se v uredništvu Novin.

— Obrtna zadruga v Soboti je darovala za našo gimnazijo 1500 Din kak podporo. Da bi to lepo dejanje ešče vnogi posnemali!

— Kremen. Ka je to? Naši dijaki visokošolci so začnoli izdavati mali list, šteroga sami pišejo. Te list slüži tomi, da se dijaki vadijo v pisanji, v njem se pa tudi lepo vidi kakšega düha i mišljenja so naši dijaki. Zato prosimo, vse gospode, či bi šteromi poslali naši dijaki te list, naj bi blagovolili za njega mali dar dati. Či bi si pa šteo što naprej naročiti, naj naznani to našemi uredništvu.

— Naši dijaki i starši. Prvo tromesečje je minolo na našoj gimnaziji. Kakši so uspehi — nemremo praviti, da so ravno najbolši. Da bodo naši dijaki lahko dobro napredüvali v svojem včenju, je potrebno, da tudi starši večkrat poglednejo na gimnazijo i opitajo sami, kak se kaj včijo njüva deca. To želejo naši gospodje profesorje, pa edino na tistoj šoli dijaki dobro napredujejo, gde starši sami hodijo pogosci na gimnazijo gledat. Potrebno bi bilo, da bi vsakši stariš šou vsakši mesec ednok pitat kak se kaj vči njegovo dete, či nej, pa konči vsakš; drugi mesec. Ne ka stariš, niti neve, gde je gimnazija, i verje vse, ka njemi dijak doma pove, da se dobro vči, nakonci pa samo ednok dobi takše spričevalo, da se vsi zosagajo. Zato, starši, idite večkrat kaj pozvedavat na gimnazijo od svoji dijakov.

— Novi občinski odbori se naj v kratkom tudi izjavijo, da zahtevajo vse naše občine, naj država uvrsti našo gimnazijo med popune osemrazredne gimnazije v državi. Za to potrebne spise dobijo v kratkom, štere bodo te podpisali.

Tjedenske novine.

— Lovina na vuke. Okoli Mostara se plodi čiduže več vukov. Lüdštvu dela ta zverina strašno dosta škode, kradne i trga njim živino, v štalo pa v hlev vucje sami vderajo. Či se njim približa človek sam brez vsega, nikaj ne opravi pri nji. Niti puške se ne bojijo preveč, či vidijo da je človek s

Po Anderseni.

Mikloš pa Klošek.

(Pripovest.) (IV.)

»Prav rad« pravi krčmar, natoči vino i ide k kolam, na šteri je sedešla mrtva punica. »Zet vam je poslao kupico vina,« pravi krčmar; liki ženska njemi je nej odgovorila nikaj. »Ali ste čüli, mati?« zakriči na ves glas, »zet vam je natočo kupico vina!« Tri ali štirikrat tak zakriči, liki ženska sedi na kolaj i se niti ne gene, niti rejči ne da od sebe. To je ošterjaša tak svadilo, da njoj je vdaro kupico v glavo; vino se njoj je zlezalo po obrazi, ona pa je spadnola s kol — zato ka je nej bila privezana.

»Ojoj,« zakriči Klošek, skoči iz oštarije i zgrabi krčmarja. »Bujo si moju punico; viš kakšo lüknjo ma na čeli?«

»Ojoj meni!« zakriči krčmar, i se mlati v čelo. »Tomi je zrok moja nagla natura. Lübi Klošek, merico pejnez ti dam i ti punico pokopam, kak da bi bila moja, — liki da boš

tüo — ovači mi vzemejo glavo i to je v moju pogübo.«

Tak je dobo Miškec pa merico pejnez, krčmar pa je punico pokopao, kak da bi bila njegova.

Kda pride domou pa pun pejnez, pošle dečkeca k Mikloši po merico na posido. »Ka pa to!« pravi boječje Mikloš. »Ali sam ga nej bujo? Moram sam k njemi.« I šeo je. »Odked si pa li vzeo telko pejnez?« ga pita i ziječki gleda küp srebra. »Ali sem te nej razklao?«

»Ne mene, liki moju punico si,« pravi žalostno Miškec, »jaz pa sam jo odao za merico srebra.«

»Dosta je dobo za njo,« se je začüdo Mikloš. Pašči se domou, zgrabi sekuro i buje punico. Sklade jo na kola i se odpravi v varaš zraven k apotekari i ga pita, če bi šteo küpiti mrtveca.

»Što je i kje si ga vzeo?« pita apotekar začüdeno.

»Moja punica je,« odgovori Mikloš. »Bujo sam jo, da bi jo odao.«

»Bog nas vari!« pravi apotekar. »Človek ali si zgübo pamet? Ne guči

takše reči, ovači te obsodijo!« Nato njemi razloži i pojasni, kakše hüdodelstvo je napravio i da zaslüži ostro kaštigo. Mikloš se toga tak zboji, da skoči na kola i tira konje proti domi. Apotekar i drugi ljudje so bili vsi osvedočeni, da je blazen i so ga püstili domou. »Ej, čakaj samo!« si muvi Mikloš, kda se tira po cesti, »li čakaj, Miškec, to ti pa zaistino pošteno plačam!«

Kda pride domou, zgrabi nekše vreče, beži k Klošeki i pravi: »Pa si me vkano. Zavolo tebe sam pobio konje, zavolo tebe bujo punico. Vsemi tomi si kriv ti, liki to je zdaj zadnje bilo. Zdaj de ti konec!« Zgrabi Miškeca i ga zapše v vreče, je zveže i vrže na rame i zatrobi od čemerov: »V potok s tebov!«

Do potoka je bila duga pot. Miškec pa je bio precü žmeten. Pot je držala mimo cerkve. V cerkvi so orgole i ljudje tak lepo spevali, da je Mikloš vreče naslonio na zid i je šou v cerkev, rekši: »Ne bo škodilo, če stopim za hipec v cerkev in se pomolim k Bogi, prle kak idem dale.

Ludje so v cerkvi, Klošek pa mi iz vreče ne vujde.« I stopi v cerkev.

»Ojoj meni, ojoj meni!« zdihavle Miškec v vreči i se vrti i obrača, da bi se razvezalo, liki zaman. Pride pa mimo stari pastir s svojov čredov. Krave so se zaletavale v vreče, da se je prevrglo. »Jajmeni, zdihavle Miškec.« »Tak sam ešče mladi, pa že moram v nebesa!«

»Jaz siromak pa,« pravi pastir, »sam že tak stari, pa ešče nemrem do nji!«

»Odveži vrače!« pravi Klošek, »i potegni se notri namesto mene, i boš včasi tam.«

»To včinim rad,« odgovori pastir i odveže vreče, s štere skoči Miškec. »Ti pa pazi na moju maro!« pravi starič i se potegne v vreče, štero je Klošek včasi zavezao, čredo pa odegnao.

Naskori pride Mikloš iz cerkvi, i vrže vreče na rame. Čüto je, da je bilo vreče precü ležejšje, kak prle. Pastera je bilo ednok menje od Miškeca. »Kak zdaj lejko nosim,« si misli, »to je plačilo, ka sam v cerkvi molo.«

pukšov sam i nega nikoga blizu, te skočijo vucje, šteri se plodijo po navadi v vekši trumaj okoli na njega. Zdaj je pa bilo sklenjeno, da bo šlo okoli sto ljudi s pukšami i napravijo celo bojno na vučjo trumo.

— **Divji konžor.** V mariborskoj okroglini so bile ludem v ništerni mestaj cele njive krumpičov razrovane i krumpiči pojedeni. Tudi kukorce so bili celi falati pomandrani i kukorca pojedena. Znalo se je včasi, da to delajo divje svinje, nego nikak se je ne moglo posrečiti lovcom, da bi njim prišla štera podčev. V zadnjem časi je pa bio sin veleposestnika Perka tak srečen, da je strela 149 kil teškoga divjega konžora. Sreča je bila, da je meo pri sobi dve pukši, tak, da je strela štirikrat na njega. Po prvom streli se je konžar zagnao proti njemi, te je strela ešče drugoč, na to je zgrabio za drugo pukšo i ešče iz nje dvakrat strela i potom komaj bujo konžara. Dva dni je bila velka zverina, v Maribori postavljena da so jo ljudje lahko gledali.

Domača politika.

Finančni minister Markovič je zavolo boleznj odložo svoje mesto za tri mesece, da se bo šo zdraviti. Njegove posle je zdaj prevzeo trgovinski minister dr. Spaho.

Izenačenje dače je v ministrskom sveti sprejeto. Zdaj pride to ešče pred narodno skupščino, gde se končnovalavno sprejme.

Novi zakoni. Vlada pripravla celo vrsto novi zakonov, štere so velke važnosti za celo državo. Tak se pripravla novi enotni prosvetni zakon, to je s šterimi se bo včenje po šolaj v celoj državi vodilo po edni pravilaj. Ravno tak je pripravlen zakon glede sodnikov, fiškališov i notarošov.

Macedonci izdak nemašo merra. Kak smo že pisali, v južnoj krajini naše države, v Macedoniji, delajo ništerni ljudje na to, naj bi se ta krajina odtrgala od naše države i prikapčila Bolgariji, ali bi pa naj nastanola za to krajino posebna država. Celi svet zna tudi to, da za tem delom stoji naša sosida Italija, štera nikak nemre to

trpeti, da bi mela poleg sebe tak veliko i močno državo, kak je naša. I s tem, či bi se Macedonija odtrgnola od naše države, bi kakpa naša država bila meša i s tem tudi slabeša. I, da bi se to zgodilo, delajo plačani komitaši v Macedoniji različne nemire i napade, i bi radi na te način sveti pokazali, da bo mer v toj krajini samo te, gda se odtrga od naše države. — Zdaj nej dugo je pa počila bomba pred ednov kavarnov v Strumici. V kavarni je bilo več naši oficerov, i gda so čuli te močen pok, so bežali vō gledat, ka se je zgodilo. Včasi pa, kak so se pri dveraj pokazali, so začnoli leteti od niked streli na nje. Težko so ranili ednoga poročnika, edna ženska z detetom je pa bila namesti mrtva. Delo so včinoli komitaši, nego v kmičnoj deževnoj noči so vujšli i so ji ešče do dnes ne zgrabili.

Naše železnice. Železnice so največša potreba vsakoj državi, či se šče dobro razvijati i nosijo tudi državi precj velki dobiček. V našoj državi, posebno v južni krajinaj so bile med bojnov skoro vse razrušene i tak se je zgradilo po bojni vnogo novi železnic v celoj državi. Naše železnice pa našoj državi ne nosijo do zdaj ešče nikšega dobička, nego država ešče vsakše leto precj velko šumo plača na železnice. Pravijo pa, da je kriv tomi stari red, po šterom se železnice upravljajo. Zato je zdaj pred kratkim pozvao železniški minister vkup ljudi strokovnjake — šteri se razmijo na železnice, i so se pogovarjali, naj bi naše železnice prevzelo posebno društvo, štero bi to delo bole vřed vzelo, kak država kaj končnovalanoga so ešče nikaj nej sklenoli, nego vūpanje je, da pridejo v kratkom časi tudi naše železnice v malo bogši red, kak so bile do zdaj.

Svetovna politika.

Italija i Albanija. Da bi se naša taljanska sosida, konči nikelko ohladila svoje čemere zavolo francusko-jugoslovanske prijateljsko pogodbo, je sklenila tudi ona 20 letno pogodbo z

do krav! Par sto stopajov dale pa je lejpi pašnik pri poti, šteri de tudi tvoj.“ — Kda sam pa zapazo, da je pot te potok, sam stopo rajši iz potoka, da si tak prikrajšam pot do pašnika i se izognem tem ključkam.

„Kak si srečen“, pravi Mikloš. „Li misliš, da bom jaz tudi dobo tam takšo čredo, če bi prišao ta?“

„Kakpa ka bi dobo“, pravi Miškec i bi njemi skoron smej vujšao. „Liki jaz nesti do potoka nemrem, či boš šou sam, tam te pa rad brcnem v potok.“

„Dobro, liki či ne dobim takši krav, jaj tebi!“ — „Oh ne čemeri se, Mikloš, gvušno dobiš.“ Kda ideta proti potoki, živina to vje i beži, da se napoji. „Vidiš, vidi, kak bi rada če šla domou!“ — „Istina je, le hitro me vrži v potok, pa ešče debeli kamen denj v vreče, da prle pridem do dna.“ — „O, prideš, prideš“, ga tolaži Miškec. Zgrabi vreče i — buf v vodo. Kloput! Nej ga bilo več!

„Bojim se, da li ne dobi živine tam doli!“ pravi Miškec sam sebi, kda žené veselo živino proti domi.

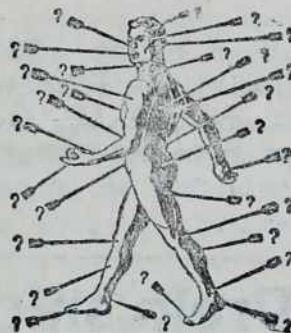
(Konec.)

našev drugov sosidov, malov Albanijov. Pogodba je takša, da je Albanija pravzaprav stopila ščišta pod taljansko komando. Albansko vojaštvo vodijo i organizirajo taljanski oficiri i na vsej važnejši i bogši mestaj so tudi taljanski ljudje. S tem je štela Italija nas malo svaditi, nego ne se njoj je posrečilo.

Rumunija ma naprej svoje nevole zavolo pitanja, što bo vladar. Znamo že, da so pravoga prestolonaslednika, Karla, prisilili, da se je morao odpovedati svojim pravicam ešče gda je stari romunski krao Ferdinand živo. Pravice do kraleskoga trona je pa morao prepustiti svojem pet letnomi sinčeki. Po smrti Ferdinandovoj je meo pravzaprav vso oblast v državi v svoji rokaj ministrski predsednik Bratianu. To je nikak približno v toj državi takša peršona, kak je bio v našoj državi pokojni Pašič. Zdaj je pa pred kratkim Bratianu nenadoma mro i nega nikše močnejše osebe v državi štera bi znala meti, mesto maloga deteta, oblast v rokaj. Vse kaže, da bo na vse zadnje morao li priti pregnani princ nazaj na romunski prestol.

K ODAJI so ene na tri redi harmonike v dnbrom stanji v Krogi pri TITAN JANOŠI.

Či Vas kaj kole

Či čütite bolečine, kúpíte v apoteki i v šteroj pripravnoj trgovini Fellerov pravi lepodiščeci Elsafluid. Ribajte vsako zajtro i večer boleča mesta pa Vas iznenadi i razveseli hitrost i blagotvornost, s šteroj Elsafluid lehša Vaše bolečine. Či ste zdravi, vporabljajte Elsafluid za izpiranje grla, za pranje tela. Zahvalni bodete i ostanete verni Elsafluidi! Či dnevno rabite pri svojem teli Elsafluid, bodete meli bistro glavo, močne živce i zdrav sen, čuvalo Vas bo od našasti, gripe, bolečin i Vam bo stvarao radost do življenja. Pa tudi v notranjoj porabi vas čuva nikelko kaplic na cukri ali v mleki od neprijetni krčov i podobno, i dobro dene Vašemi želodci. Že naši roditelje i očacje so meli navado rabiti Fellerov Elsafluid tak odzvana kak odznotra i to kak zaneslivo domače zdravilo i kozmetikum za celo telo. Močnejši je i bole dela kak francuska vinovica.

Zahtevajte v lekarni ali drugoj najmenšoj trgovini vsešerom samo pravi Fellerov Elsafluid v poskusni glazkecaj po 6 Din., v dvojni glazkecaj pa 9 Din ali specialni kanticaj po 26 D. Či ne dobite pravoga, naročite si po pošti, i tu Vam bo tudi telko falejšje, zato, ka košta s pakivnjem i poštinov vřed:

9 poskusni ali 6 dvojni ali 2 specialni kantici 62 Din.

27 poskusni ali 18 dvojni ali 6 specialni kantici 139 Din.

54 poskusni ali 36 dvojni ali 12 spdcialni kantici 250 Din.

Naslov natančno zapišite apotekar

EUGEN V. FELLER

STUPICA DONJA Centrala 146.

Hrvatska.

Mali oglasi.

K odaji je Automobil

tisti ki je v Martinišči na srečkaj gvi-nieni. Kúpci se naj zglasijo v Tajništvu Slovenske ljudske stranke v Murski Soboti.

K odaji

je mlin v dobrom stanji z 1 plūgom zemle in potrebnim priborom 11-ni henger stolec Ganz tovarne, eden gladki vednaki henger stolec tovarne Metz i eden pár kamnov 36 zol. Več se zvedi v PREKMURSKI TISKARNI v Murski Soboti.

Izseljeniki, pazite!

Hamburg - Amerika morska vožnja.

Ta morska linija je najpopunejša, najmodernejša i najbolje sigurna. Nemška morska linija je najfalejša i najhitrejša. Šteri nameravajo potivati v Ameriko, naj se z zavūpanjom obrnejo na

VIDAK MIRKA

Dolnja Lendava, 52

gde dobijo brezplačno vsa potrebna potna navodila i zato potrebne tiskovine.

Poslanska pošta

G. poslanec Klekl Jožef naznanjajo sledeče:

Bednjajčarje. Vašo prošnjo zročo na pristojno oblast nov. 19. Gda pride odgovor, vas obvestim.

Janič Janoš, Nuskova 22. Vašo prošnjo sva z g. Jeričom oba podpisala i izročila. Prošnja je ugodno rešena. Dobite 350 Din. podpore.

Frančiška Vrečič, Tropovci. Kelko sem mogo, sem Vam pmagao. Molite Boga za mene. Zdaj pa se obrnite z siromaškim svedočanstvom od Vaše občine na gospoda Jeriča, poslanca vašega kraja, da Vam tudi na ministrstvi sprosijo kakšo podporo. Včinite to kemprle.

Gabor Janoš, Petanci. Odbor za pritožbe rešava samo penzije, če što nema zadosta službenih let ali kakše državne stalne podpore. Vaša reč spada ta, kama je poslana, pa pride že odgovor, če neje prišo. G. Jeriča sem obvesto od te vaše zadeve.

Bačič, G. Lendava Ka ste me prosili, je včinjeno od naj oba.

H. I. D. Lendava. Pismo šlo. Ugodno rešeno.

H. I. Martjanci. Pismo šlo i brzojav od oba. Ugodno rešeno.

F. Smolkovič, Šafarsko. Nov. 25. izročena prošnja na ministrstvi za socialno politiko. Decembra pride te na vrsto.

P. I. Sv. Sebeštjan. Vloženo; pismo šlo.

I. K. Martjanci. Izročeno g. Jeriči i tudi priporočeno. Pri njih se zglasite.

Panker Ivan, Sv. Sebeščan. Prošnjo z g. Jeričom oba vložila. Nekaj že bo.

H. L. Gornji Petrovci. Pismo šlo.

Küplen Marija, Ivanci. Sprevodni stroški za pokojnino določeni. Dobite 300 Dinarov. Na konci novembra rešeno.

Anton Kustec, G. Bistrica. Pod u. br. 3466. Vam je dovoljeno potivanje v Australijo.

Horvat Štefan, D. Lendava — Goré. Pod u. br. 3464 Vam je prošnja odbita zavolo previsokih let. V toj starosti več nikoga ne pustijo v Australijo.

Štefan Fritz, D. Lendava. Nov. 26. določeno, da se odkupi vaša invalidnina. Dobite 16.000 Dinarov.

Šolske sestre, D. Lendava. Za vaše sirote vam je odobrena podpora v zvezki od 200 Din. Prošnja na min. prosvete se je zdaj vzela v postopanje.

V. B. Kapca. Prošnja ne še tu iz Maribora.

P. D. Lendava. Pismo šlo.

Š. V. Bogojina. Pismo šlo.

Zorko i tovariši, delavci pri regulaciji Mure. Ne ste mi javili, kama ste poslali svojo pritožbo. To včinite naknadno. Pritožbo vašo sva z g. Jeričom odposlala na g. velikoga župana, od koga tudi čakava odgovor. Gda pride, Vas obvestiva. Ta krivica, ki jo trpite, se more že ednok odpraviti. Zato pa vseli javite, kda kakšni nered opazite.

Občinam: Kobilje, M. Polana, Renkovci, Brezovica itd. Vsem, štere so prosile žito se sledeče naznani: ar so železnice mele lansko leto zgubiček, je železniški minister ne štedi dati niti na prošnjo samoga ministra za kmetijstvo brezplačni prevoz za žito. Če pa plačamo foringo, pa nemamo nikšo olejšavo, ar žito doma po istoj ceni tudi dobite. Kak pridemo teda do žita? Socialno ministerstvo je poslalo našoj oblasti v Maribor 200 jezero dinarov podpore za tiste kraje, štere je vničila suša, mráz, miši itd. zdaj sva z g. Jeričom te prosila oblastni odbor, naj z tov podporov pride našim ljudem na pomoč i njim naroči žito, v gornje kraje pa kukorico a oboje po znižanoj cenni, velikim sirotam pa brezplačno.

Drvarič Mihal, Bodonci 61. Vašo zadevo izročio poslanci vašega okrajja, g. Jeriči, da pozvejo za vašo zadevo v Soboti na sodniji. Če tu ne pomoči, te se bo v Belgradi iskala ta.

V. F. Beltinci. Pismo šlo.

Mih. Žalik, Odranci. Vaša prošnja leži pod brojom 236 od 9/XI. i je na mišljenji pri fin. ministri.

Krčmar Štefan, M. Soboti. Prošnja ponovljena nov. 30.

DIJAŠKO POLJE.

FRANJO HORVAT.

V šolski klopi.

(Spomini na srednjo šolo)

S težkim srcem sem sedel v šolski klopi. Tovariši so bili okoli mene veseli, šepetali so si i po vsem razredu je vršalo. Toda to me ni motilo. Mojih skrbi ni slutil nihče in mojega srca, obetežnega z boljo ni videl nihče.

Profesor je razlagal . . . Govoril je, toda nisem ga prav slišal, ker sem bil z mislijo drugod.

Moje misli so plavale zunaj po naravi. Kakor bi sanjari in kakor da me iz tega sanjarenja ne bi mogel vzbuditi nihče.

Pogledal sem skoz okno. Ljubljanski grad je stal kakor močan zid, katerega stene naj bi zaprle moj pollet. Po grajski planoti se je zibalo drevje. Nebo je bilo pokrito z oblaki, le tu in tam je pogledalo skoz nje solnce.

Bila je jesen . . . Vel je veter od severozapadne strani. Akacije, sadna drevesa, vrbe-žalostinke in kostanji so okrog mestnih hiš nalahko šumeli. Poslušal sem to drevje, bilo je razredno okno odprto, ko je šepetalo; razumel sem je in ono mene in s tem hladilo težko hojo človeka na razpotju.

Pogledal sem preko starih ljubljanskih hiš. Ni jih bilo dosti, toda bile so kakor neprehodno zidovje moji duši.

Bila je jesen i bil sem v šoli, a z duhom sem bil zunaj nje, s srcem sem pa molil molitev utrujenca . . .

Listje je postajalo že rdeče; kot bi s tenkimi kostmi nalahko tolkel, se je slišalo takrat, ko je prišel list k listu ter frfotal nad strehami. Tu in tam so bile že gole veje, ki so zgubile že svoje listje.

Pár cipres, obdanih z gajom brez, je tožno šumelo kakor v prošnji mesto mene, da bi me starši razumeli . . .

„Kje in kod bo hodila moja pot v življenju?“ sem se izpraševal, ker tisti, ki so mi najljubši, me nočejo razumeti in me podé, kakor zločinca. In to je bridkost, ki je najhujša v življenju . . .

Prekusnice.

Pravica za tovaže. Ednok sta se srečala na peti dva tovaža. „Bratec“ pravi prvi, „nega več pravice na sveti.“ — „Istina“ odgovori drugi, „či bi bila ešče pravica na sveti, bi naj gvušno že davno obesili.“

Tovaj o večnosti. Da so ednok nepoboljšivega tovaža pripelali do vislic, kde bi ga obesili, so ga pitali, ka on misli o večnosti? Odgovoro je: „Nikaj dobroga, vej pa ljudje ne jemlejo seof nikaj v večnost, zato ne bom meo kaj krasti.“

V krčmi. Mladi gospod vučiteo, šteri so vse svoje mlado življenje bili v varaši so prišli včit deco na kmete. Prišli so v kmečko krčmo, v šteroj je bilo vse puno mäj. Čemerno so pravili krčmari: „Dajte tudi müham nekše jesti!“ — „Včasim jim prinesem“ pravi krčmar samo zapovejte njim, ka si naj sedejo okoli stola.“

Sunce spi. Gospa vučitelica so hodili na šetanje s svojov hčerkov. Da sta se vračali domo, sta gledali kak sunce zahaja. „Zdaj je sunce že šlo spat“ pravi mati i potom ideta dale proti domi. Da sta prišli mimo mlake v šteroj so žabe regetale, pravi prestrašeno deklica: „mati, poslušajte, zdaj sunce že smrči.“

Skopi bogatec na smrti posteli. Skopi bogatec leži na smrti posteli, poleg njega pa sveti lampaš. Naednok se zdigne s postele i pihne lampaš rekoč: škoda je za petrol, človek tudi v kmici lejko merje.

GOSPODARSTVO.

Gnojenje z umetnimi gnojili.

Poleg superfosfata moramo našoj zemli gnojiti tudi, či ščemo v istini dosegniti tudi dober uspeh, z dušikom i kalijom. Naši kmetje že dugo poznajo veliko vrednost pepela, malo šteri pa zna to, da ma pepeo zato tak veliko gnojilno moč, ka ma vsej kalij. Gnojenje s pepelom posebno hasni travi. Pepela pa nemamo telko, da bi mogli z njim vse naše travnike pognojiti, pa tudi v pepeli samom nega telko kalija kak v umetnom kalijovom gnojili, zato je dobro, či si spravimo po mogočnosti tudi nikelko toga gnojila šteroga v posebno velki množinaj izdelavle Nemčija. Najbole znanivi takšivi gnojili sta prinasa kajnit i 40% kalijeva sol. V zadnjem časi se rabi po večini samo kalijova sol, zato, ka ma kajnit tudi svoje slabe lastnosti, te slabe lastnosti obstojijo v tom, či se pri trošenji ne držimo pravoga načina i prave mere. Kalijeva sol je bole enostavno gnojilo i se lahko trosi vsem razlinam z jako dobrim uspehom. Kalijeva sol je posebno dobra za različno silje pa tudi za krumpiče i burgundijo je jako hasnovita. Posipavle se pa kalijeva sol bole po peščenoj zemli, menje po ilovici, zato, ka ilovica ma že sama v sebi nikelko kalija. Trositi pa moramo kalijovo sol konči 10 dni pred sejanjom ali saditvijov to pa zato, da se to gnojilo prle z zemlov dobro premeša, ovak bi friško uničilo posejano seme. Tudi krumpičom moramo nikelko prle posipati, kak sedimo, da se vsa sol prle dobro notri povlači. Kelko pa moramo te soli posameznim rastlinam posipati, priobčimo nikelko sledkar s posebnov tablov v naši novinaj.

Gnojenje je popuno

pravimo te, gda smo pridali našoj zemli vse ka rastline za svojo hrano potrebujejo. Zato je potrebno, da damo poleg fosfatni i kalijevi gnojil tudi dušik. Najbole potrebno i najdragocenejše gnojilo za vse naše rastline je gotovo dušik. Dobivamo ga v obliki Čilskoga solitra i vapnenoga dušika. Čilski soliter dobivamo iz južne Amerike i je za nas ešče izdak predragi. Vapneni dušik pa dobivamo v naši domači tovarnah. Razlika med obema gnojiloma je ta, da ma Čilski soliter več procentov dušika v sebi, ki se dobiva v obliki soli. Vapneni je pa takši čarno šivkasti prah i ma poleg dušika tudi precipapna v sebi. Pa tudi cena je pri obema različna. Eden kilogram Čilskoga solitra košta ravno telko kak dva kilograma vapnenoga dušika. Čilski soliter dela jako hitro. Rastline, šterim smo trosili s tem gnojilom, rastjo jako hitro i majo kmično zeleno farbo. Vapneni dušik se razkraja nikelko bole počasi, dobimo pa od njega tudi krasne uspehe. Mi bi priporočali za naše kraje gnojenje z vapnenim dušikom, zato ka naša zemla že itak potrebuje vapno, v tom gnojili pa te oboje lepo združimo. Dosta pomaga vapneni dušik posebno kukorici, pa tudi krumpiči i burgundija se jako dobro razvijajo po tom gnojili.

Znati pa moramo, da tak zvanim metulčicam, kak so grah detelca i podobno, ne gnojimo z dušikom zato ka te rastline že same pridobivajo s svojov rastjov dušik iz zraka. To se tudi dobro vidi že na zemli, zato ka zemla po teh rastlinah jako dobro obrodi. Detelja grahovica graj grajšček i podobne takše rastline naberejo zemli vnogo dušika. (Dale sledi).

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 300 Din., žita 290 Din., ovs 200 Din., kukorice 230 Din., ječmena 190 Din., hajdine 300 Din., prosa 290 Din.
Živina: Govenska v Ljubljani kg., 8—10 Din., teoci 12— Din., svinje 15—17 Din. Krma: Sena 50—60 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 25 par, Schilling 7 D 95 p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 50 p., Francoski frank 2 D. 20 p., Švicarski frank 10 D. 93 Taljanska lira 2-90 D.

Vsakovrstne sirove kože

kupuje

po najvišji dnevni ceni

Franc Trautmann
Murska Soboti
Cerkvena ulica 191.

Naročnina ino oglašje se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN | BRDOŠI

trgovina s papirjem, s pisarniški in šolskimi potrebiščinami. Prekmurska tiskarna v Murski Soboti.

BARNABAŠ
trgovci z papirrom igračami v Murski Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino bivše pošte.

Zmagovalka

pri tekmah za najfalejšo ceno je Suttnerova

prava švicarska budilnica št. 105.

Z zaneslivim Anker strojom, štera stane s triletov garancijov samo 54 Din. 20 p.

Ravnok prav švicarska žepna vora št. 100 Anker stroj Remontoir-Roskopf samo 49 Din. 60 p. Anker Remontoir Roskopf št. 111. s triletov garancijov samo 69 Din. 20 p.

Po povzetji, ali pa se pošlejo penezi naprej.

Rizike nega. Či se Vam kaj ne vidi, to Vam zamenimo, ali pa damo peneze nazaj. Velki cenik s slikami vör, lancov vsakovrstne zlataine i srebrnine kak tudi cenik s sto drugimi potrebnimi predmeti za dnevne potrebiščine, dobite brezplačno či pošlete svoj adres na Svetovna trgovina vör

H. SUTTNER,
LJUBLJANA št. 945.